

UCHWAŁA Nr 95 RADY MINISTRÓW

z dnia 23 lutego 1954 r.

o rozwoju spółdzielczości produkcyjnej.

Program walki o przyspieszenie wzrostu produkcji rolnej stawia przed klasą robotniczą i chłopstwem pracującym poważne zadania. Konsekwentna realizacja tych zadań przyczyni się do szybszego podniesienia stopy życiowej mas pracujących miast i wsi i umocnienia sojuszu robotniczo-chłopskiego.

W oparciu o rosnącą pomoc Państwa chłopci pracujący mogą znacznie zwiększać produkcję swych gospodarstw i podnosić ich dochodowość. Szczególnie duże możliwości zwiększenia produkcji rolniczej i przyczynienia się do wzrostu dobrobytu oraz kultury wsi mają spółdzielnie produkcyjne, które już obecnie odgrywają poważną rolę w zaopatrzeniu ludności w żywność i przemysłu w surowce rolnicze.

Zapoczątkowany w 1949 r. ruch spółdzielczości produkcyjnej zrzesza najbardziej postępową część chłopów polskich i zajmuje coraz poważniejsze miejsce w życiu naszej wsi i w gospodarce narodowej. Obecnie przeszło 8000 spółdzielni produkcyjnych zrzeszając około 200 tys. członków rozwija zespołową gospodarkę na łącznym obszarze około 1,5 mil. ha użytków rolnych, co stanowi blisko 9% gruntów gospodarki chłopskiej. W 54 powiatach ruch spółdzielczy objął przeszło połowę gromad. W powiatach ząbkowickim, dzierzoniowskim i wałbrzyjskim powstały spółdzielnie we wszystkich gromadach. Przewodzą w rozwoju zespołowej gospodarki chłopci województw: wrocławskiego, poznańskiego, bydgoskiego i szczecińskiego. Również w pozostałych województwach nie brak powiatów wyróżniających się znacznym stopniem uspołdzielczenia. Świadczy to o coraz szerszym dążeniu pracującego chłopstwa do podniesienia swej gospodarki, do osiągnięcia z niej lepszych plonów i większych korzyści poprzez rozwój spółdzielczości produkcyjnej.

Choć nie wszystkie jeszcze spółdzielnie zdążyły okrzepnąć jako wielkie i przodujące gospodarstwa, jednak już dzisiaj znaczenie spółdzielczej produkcji rolnej

w gospodarce narodowej jest bardzo poważne i stale wzrasta. W zestawieniu z całością produkcji gospodarstw chłopskich w 1953 r. chłopci-spółdzielcy wyprodukowali 13,5% pszenicy, 29% oleistych, 14% butaków cukrowych i 41% zbóż siewnych kwalifikowanych:

Zródłem rozwoju i wzrastającej dochodowości gospodarki spółdzielczej — obok zespołowych metod pracy i wykorzystania doświadczeń nauk rolniczych — jest coraz szersze stosowanie traktorów i maszyn. Zorganizowane i wyposażone przez władzę ludową państwowe ośrodki maszynowe wydatnie pomagają w podniesieniu produkcji rolnej. W spółdzielniach produkcyjnych traktorami i maszynami POM wykonano w 1953 r. 70% orok, 70% prac żniwnych, 65% omlotów, 77% podorywek. Dzięki pomocy POM zespołowe gospodarstwa uzyskują wyższe plony, zaoszczędzają pracę ludzką i mogą utrzymywać mniejszą ilość koni, co z kolei pozwala im rozszerzać hodowlę bydła i trzody.

Dzięki zespołowej, zmechanizowanej gospodarce lżejsza stała się praca na roli, zamożniejszy stał się byt chłopów-spółdzielców. Znacznie poprawiły się warunki pracy kobiety wiejskiej. Przed młodzieżą chłopską otworzyły się szeroko perspektywy pracy opartej o mechanizację i nowoczesne metody agrotechniczne.

Ruch spółdzielczy wyłonił już dziś z mas chłopskich tysiące utalentowanych działaczy i działaczek, dobrych organizatorów, przodowników pracy, śmiałych nowatorów produkcji, mistrzów hodowli i wysokich plonów. Rozwija się na wsi spółdzielczej współzawodnictwo pracy, którego wynikiem są coraz wyższe zbiory, powiększenie pogłowia inwentarza i wzrost dochodów spółdzielców.

Spółdzielcze gospodarstwa rolne rozwijają się w oparciu o wszechstronną pomoc Państwa Ludowego. Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej popiera ruch spółdzielczości produkcyjnej, widząc w jego rozwoju nie tylko niezawodny sposób szybszego podniesienia dobrobytu

materialnego chłopów pracujących i kultury wsi, ale i najbardziej skuteczny środek wzrostu produkcji rolniczej, co ma decydujące znaczenie dla mas pracujących całego kraju.

Poważne osiągnięcia chłopów-spółdzielców w podnoszeniu produkcji rolnej wskazują na to, że gospodarstwa zespolone owocnie wykorzystują środki pomocy Państwa, przeznaczone na rozwój rolnictwa. Chłopi-spółdzielcy przejawiają wiele inicjatywy w rozwijaniu produkcji zgodnie z gospodarczymi potrzebami kraju. Spółdzielnie, które coraz bardziej doskonalą swą gospodarke, podnoszą produkcję rolną i rzetelnie wykonują obowiązki wobec Państwa, nie tylko coraz szerzej uczestniczą w zaopatrzeniu kraju w produkty żywnościowe i surowce dla przemysłu, ale także coraz poważniej przyczyniają się do rozwoju całego rolnictwa przez produkcję kwalifikowanych nasion, wychów zarodowego bydła, użyczanie rolnikom maszyn rolniczych i upowszechnianie postępowych metod agrol- i zootechnicznych.

W celu zapewnienia szybszego wzrostu produkcji rolnej Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej podjął szereg uchwał o rozszerzeniu pomocy dla rolnictwa i podniesienia dochodowości gospodarki rolnej.

Państwo Ludowe jeszcze wydatniej pomagać będzie spółdzielniom produkcyjnym i ich członkom, stwarzając warunki, w których chłopi-spółdzielcy dzięki swej rzetelnej pracy, rozwijając gospodarke zespolową i sumiennie wykonując obowiązki wobec Państwa, osiągać będą coraz wyższy stopień dobrobytu i kultury. Rozwój spółdzielczych gospodarstw i wzrost zamożności chłopów-spółdzielców wzbudzać będą zainteresowanie dla ruchu spółdzielczego u coraz większej części chłopów gospodarujących dotąd indywidualnie. W oparciu o rosnącą opiekę i pomoc organów władzy ludowej powinna znacznie wzrosnąć liczba spółdzielni produkcyjnych oraz ich rola w zaopatrzeniu kraju w produkty żywnościowe i surowce dla przemysłu, przez co stworzone zostaną trwałe podstawy do nieustannego wzrostu dobrobytu mas pracujących w mieście i na wsi.

Zadaniem centralnych i terenowych organów władzy ludowej jest doprowadzić do spółdzielni produkcyjnych pomoc przewidzianą uchwałami Rządu, otoczyć wszechstronną opieką każde nowopowstałe gospodarstwo zespolone i zapewnić warunki, dzięki którym szybciej rozwijać się będzie spółdzielczość produkcyjna.

W związku z tym Rada Ministrów na wniosek Rady Spółdzielczości Produkcyjnej uchwala, co następuje:

I. Pomoc Państwa dla spółdzielni produkcyjnych.

Rada Ministrów uznaje za wskazane: rozszerzyć pomoc dla pracujących chłopów, którzy podejmują zespolową gospodarke; zapewnić warunki jeszcze bardziej sprzyjające umocnieniu gospodarke spółdzielni i wzrostowi produkcji rolnej; uruchomić środki pomocy dla nowych rzesz pracujących chłopów, którzy wstępują na drogę spółdzielczości produkcyjnej; umożliwić szybszy wzrost zamożności chłopów-spółdzielców i dopomóc im w rozwoju oświaty i życia kulturalnego na wsi; polepszyć warunki pracy kobiet-członkiń spółdzielni produkcyjnych i rozszerzyć opiekę nad dziećmi spółdzielców.

W związku z tym Rada Ministrów postanawia:

1. Pomoc w rozwoju gospodarke zespolowej.

a) Państwowe długoterminowe kredyty inwestycyjne dla spółdzielni produkcyjnych zwiększyć w 1954 r.

do sumy 461 mil. zł, tj. o ponad 71% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Z powyższej sumy zarezerwować należy 123 mil. zł dla spółdzielni, które powstaną w roku 1954, z przeznaczeniem jej rezerwy w pierwszej kolejności na dokonanie inwestycji niezbędnych dla zorganizowania zespolowej hodowli.

Przewidzieć w planie kredytowym 1954 roku kredyty do 230 mil. zł na bieżące potrzeby gospodarke spółdzielni produkcyjnych, zwłaszcza nowoorganizowanych.

b) Dla pomocy gospodarstwom zespolowym w rozwoju hodowli:

— przeznaczyć w ramach planu inwestycyjnego na 1954 r. kredyt na zakup 31.000 szt. bydła, 14.000 szt. trzody chlewnej, 22.500 szt. owiec, 2.000 szt. koni;

— wprowadzić bezpłatne leczenie inwentarza żywego stanowiącego własność zespolową, pokrywając z budżetu Państwa opłatę personelu weterynaryjnego; koszty środków leczniczych, koszty transportu związanego z usługami weterynaryjnymi oraz koszt utrzymania zwierząt leczonych w lecznicach dla zwierząt pokrywają spółdzielnie produkcyjne;

— zobowiązać Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do zapewnienia przydziału maszyn i urządzeń służących podniesieniu wydajności pracy w hodowli, a w szczególności: silników elektrycznych z oprzyrządowaniem, sieczkarni motorowych, parników, płuczek do okopowych, śrutowników do zbóż, gniotowników, pomp, hydroforów i automatycznych poidel;

— ułatwić spółdzielniom produkcyjnym prowadzącym zarodową hodowlę trzody chlewnej i drobiu kupno pasz treściwych, mączek mięsno-kostnych itp.

c) Dla zabezpieczenia gospodarke spółdzielczej w niezbędne zabudowania:

— udostępnić spółdzielniom długoterminowe kredyty i nabycie materiałów budowlanych na budowę pomieszczeń dla 102 tys. sztuk bydła, 85,2 tys. sztuk trzody chlewnej, 41,5 tys. sztuk owiec oraz 1000 studni, 950 silosów, 394 spichrzów i 1765 innych obiektów gospodarczych;

— zobowiązać Ministrów: Budownictwa Miast i Osiedli, Budownictwa Przemysłowego, Gospodarki Komunalnej do opracowania form pomocy dla budownictwa w spółdzielniach produkcyjnych i państwowych ośrodkach maszynowych (POM) ze strony podległych im przedsiębiorstw i do wydania odpowiednich zarządzeń w tej sprawie;

— zobowiązać Ministra Handlu Wewnętrznego do zapewnienia dostawy typowej stolarki budowlanej dla potrzeb budownictwa w spółdzielniach produkcyjnych;

— zobowiązać Ministra Rolnictwa do wydania w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego przepisów zapewniających obniżkę kosztów własnych nietypowej dokumentacji technicznej dla spółdzielni produkcyjnych oraz do zrewidowania typowych projektów pomieszczeń inwentarskich celem umożliwienia mechanizacji pracy w hodowli.

d) Zobowiązać Ministra Rolnictwa:

- do przeprowadzenia w 1954 r. w spółdzielczych gromadach budowy nowych i renowacji istniejących urządzeń melioracyjnych na obszarze 38 000 ha oraz pełnego zagospodarowania terenów pomelioracyjnych na obszarze 25 000 ha;
- do zelektryfikowania 301 gromad spółdzielczonych oraz do uzupełnienia elektryfikacji 173 spółdzielczych ośrodków gospodarczych i przyspieszenia uzupełniającej elektryfikacji zagród w spółdzielczonych gromadach już zelektryfikowanych.

e) W celu racjonalnego wykorzystania gruntów słabo zagospodarowanych lub leżących odłogiem, znajdujących się na terenie spółdzielczonych gromad, zobowiązać Ministra Rolnictwa i innych do przekazania tych użytków rolnych spółdzielniom produkcyjnym w czasowe lub stałe użytkowanie na podstawie wniosków zainteresowanych właścicieli lub użytkowników, względnie prezydium rad narodowych w toku realizacji dekretu z dnia 9 lutego 1953 r.

f) Istotnym warunkiem umocnienia spółdzielni produkcyjnych jest oparcie gospodarki zespołowej o wieloletni plan, ustalający: właściwe kierunki produkcji, należyte urządzenie osiedla oraz stały racjonalny płodozmian. W związku z tym:

- zobowiązać Ministra Rolnictwa do zorganizowania i przeprowadzenia w 1954 r. pełnych urządzeń rolnych na obszarze 48 500 ha gruntów spółdzielni produkcyjnych włącznie z wprowadzeniem trawopolnych płodozmianów;
- ustalić, że w pierwszej kolejności należy uwzględnić wnioski o przeprowadzenie prac urządzeniowych wraz z wprowadzeniem trawopolnych płodozmianów w tych spółdzielniach, które obejmują obszar całej gromady lub które zostaną zaliczone do gospodarstw nasiennych, zarodowych oraz prowadzących ocenę odmian;
- koszty prac urządzeniowo-rolnych pokryć z budżetu Państwa.

g) W celu udzielenia pomocy spółdzielniom produkcyjnym w pokonywaniu trudności transportowych i w remoncie sprzętu:

- zobowiązać Ministra Przemysłu Drobniego i Rzemiosła do zorganizowania w powiatach o dużej ilości spółdzielni produkcyjnych terenowych zakładów produkujących uprzęż i wozy;
- zobowiązać Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego do wydzielenia odpowiednich środków transportowych dla sprzedaży większym spółdzielniom produkcyjnym prowadzącym wysokotowarową gospodarkę rolną, oraz do zwiększenia przydziału wozów ogumionych i platform;
- zobowiązać Ministra Przemysłu Drzewnego i Papierniczego do zasadniczego ulepszenia jakości wozów produkowanych w podległych mu zakładach i ustalenia należytej kontroli nad tą produkcją;
- zobowiązać Ministrów Rolnictwa i Handlu Wewnętrznego do zapewnienia dostaw urządzeń, narzędzi i materiałów dla kuźni oraz materiałów kołodziejskich i rymarskich dla spółdzielni produkcyjnych;

— zobowiązać Ministra Rolnictwa do zapewnienia spółdzielniom produkcyjnym zwiększonych dostaw części zamiennych do maszyn, wozów i narzędzi rolniczych i do ulepszenia ich dystrybucji;

— zobowiązać Ministra Kolei do wydania zarządzeń w sprawie użytkowania i konserwacji istniejących bocznic kolejowych normalno- i wąskotorowych oraz przystanków, mogących obsłużyć potrzeby gospodarstw spółdzielczych.

h) Zobowiązać Ministra Finansów do przedstawienia projektu przepisów, rozszerzających zakres ubezpieczeń rzeczowych w rolnictwie stosownie do potrzeb gospodarki zespołowej.

2. Pomoc państwowych ośrodków maszynowych.

Państwowe ośrodki maszynowe są głównym instrumentem pomocy Państwa Ludowego dla zespołowej gospodarki. Powinny one zapewnić techniczną obsługę spółdzielni produkcyjnych, wprowadzać do rolnictwa przodujące metody agrotechniczne i pomagać spółdzielniom w ich organizacyjnym, gospodarczym i politycznym umocnieniu.

Chociaż znaczną część swego dorobku zawdzięczają spółdzielniom państwowym ośrodkom maszynowym, jednakże zbyt częste są wypadki, kiedy POM nie wywiązują się z zawartych ze spółdzielniami umów, wykonują prace polowe i roboty remontowe źle i w spóźnionych terminach, nie dbają o należyte współdziałanie brygady traktorowej z brygadą polową spółdzielni, nie udzielają należytej pomocy w organizowaniu spółdzielczego gospodarstwa. Wobec koniecznej zmiany tego stanu należy ustalić, co następuje:

- a) Podstawowym miernikiem wyników pracy POM jest stan gospodarki i stopień wykonania corocznych planów gospodarczych spółdzielni produkcyjnych. W związku z tym wprowadzić należy zmiany w systemie płac traktorzystów i brygadzystów POM w kierunku częściowego powiązania tych płac z wynikami produkcyjnymi w spółdzielniach produkcyjnych.
- b) Umowa między POM a spółdzielnią produkcyjną jest programem wspólnego działania członków spółdzielni i pracowników POM i musi być ściśle dostosowana do planu produkcyjnego każdej spółdzielni i uwzględniać jej stan siły roboczej, sprzętu i wyposażenia maszynowego.
- c) Głównym zadaniem agronomów POM jest pomoc spółdzielniom w podnoszeniu plonów, zwiększeniu wydajności hodowli i organizowaniu zespołowego gospodarstwa. W związku z tym zobowiązani są oni: pomagać spółdzielniom w opracowaniu planów gospodarczych w myśl wytycznych prezydium powiatowej rady narodowej i stosownie do warunków spółdzielni, wskazywać właściwe sposoby organizacji i normowania pracy; w drodze współpracy z instruktorami wydziału rolnictwa oraz instytucji kontraktujących zapewnić wykonanie zadań w zakresie produkcji polowej, upraw specjalnych, hodowli, organizacji bazy paszowej i mechanizacji, dbać o przestrzeganie przepisów statutu, zapewnić właściwą ewidencję w spółdzielni, zapobiegać naruszeniom własności zespołowej.
- d) Rada społeczna POM jest organem powołanym do umocnienia więzi POM ze spółdzielniami produkcyjnymi.

cyjnymi. Jej zadaniem jest opiniowanie pracy POM, kontrola i ocena wykonania umów zawartych między POM i spółdzielniami oraz kontrola wykonania umów o współzawodnictwie między spółdzielniami. Dyrektor i starszy agronom POM odpowiadają za należytą obsługę zebrań rady społecznej i za terminowe zwoływanie ich nie rzadziej niż co 2 miesiące.

- e) W celu rozszerzenia zakresu robót POM w spółdzielniach produkcyjnych i dla należytej obsługi nowopowstałych zespołowych gospodarstw zwiększa się nakłady inwestycyjne w państwowych ośrodkach maszynowych z 355,6 mil. zł w roku 1953 do 506 mil. zł w 1954 r. Należy w 1954 r. zorganizować 60 nowych POM — zwiększyć park maszynowy z 16 330 do 19 699 traktorów (w przeliczeniu na traktory o mocy 15 KM), w tym zaopatrzonych w komplety narzędzi do upraw międzyrzędowych z 1320 do 2270 szt.; zwiększyć wartość maszyn dostarczonych POM z 270 mil. zł do 368,8 mil. zł, a szczególnie zwiększyć ilość sadzarek, kombajnów zbożowych, snopowiązałek, kopaczek do ziemniaków, wyorywaczy do buraków, agregatów omlotowych i maszyn czyszczących.
- f) W celu ulepszenia agro- i zootechnicznej obsługi spółdzielni produkcyjnych i zapewnienia szerszej pomocy specjalistów w podnoszeniu zespołowej gospodarki zwiększyć w 1954 r. ilość agronomów POM do 2900 i przydzielić 200 zootechników. Prócz tego przydzielić 300 agronomów orłaczanych z budżetu Państwa do stałej i wyłącznej pracy w spółdzielniach posiadających ponad 500 ha użytków rolnych oraz w spółdzielniach uznanych za gospodarstwa zarodowe, reprodukcyjne lub nasienne.

Zalecić spółdzielniom produkcyjnym zabezpieczenie tym specjalistom warunków mieszkaniowych, wydzielanie działek przyzagrodowych i zaliczanie im za wyniki produkcyjne za zgodą ogólnego zebrania premii w postaci pewnej ilości dniówek obrachunkowych.

- g) W celu okazania pomocy indywidualnie gospodarującym chłopom małym i średniorolnym, zwłaszcza bezkonnym i nie posiadającym odpowiednich maszyn i narzędzi, w uprawie pól, w zasiewach i spręczeniu poszczególne POM powinny w drodze akcji wyjaśniającej spowodować powstanie grup sąsiedzkiej uprawy, opartych na zasadzie przewidywanego zaorania miedzi celem zastosowania uprawy mechanicznej. Dla obsłużenia takich grup uprawowych POM powinien zorganizować odpowiednie brygady w liczbie kilku traktorów. Warunki ulgowe opłat za prace wykonane przez POM, jak też inne ulgi przyznawane tego rodzaju grupom sąsiedzkiej uprawy powinny torować drogę najprostszym formom współdziałania zespołowego chłopów małych i średniorolnych gospodarujących indywidualnie.

Zobowiązuje się Ministra Rolnictwa do wydania odpowiedniej instrukcji dla POM oraz wzoru umowy typowej w celu realizacji obsługi grup sąsiedzkiej uprawy zawierających zbiorowe umowy z POM.

Zważywszy, że, niektóre obowiązujące dotąd zasady rozliczeń spółdzielni za prace wykonane przez państwowe ośrodki maszynowe wymagają

zmiany, zobowiązać Ministra Rolnictwa do przedstawienia w terminie miesięcznym projektu nowego cennika opłat za prace wykonane przez POM. Uznać za wskazane obniżenie opłat za usługi POM, a w szczególności za remont sprzętu spółdzielni w warsztatach POM i za niektóre prace transportowe, oraz ustalenie opłat za omloty w zależności od ilości omlóconego ziarna.

3. Pomoc państwowych gospodarstw rolnych dla spółdzielni produkcyjnych.

Państwowe gospodarstwa rolne (PGR) obok pomocy udzielanej spółdzielniom w dostarczaniu nasion kwalifikowanych i zarodowych zwierząt powinny w miarę możliwości okazywać im pomoc w wielu innych dziedzinach, jak np.:

- w organizowaniu gospodarki zespołowej, we wprowadzaniu brygadowego systemu pracy, we właściwym wykorzystaniu siły pociągowej i maszyn, stosowaniu prawidłowej agrotechniki, racjonalnych metod pielęgnacji i żywienia inwentarza i organizacji bazy paszowej;
- w opracowaniu planów produkcyjnych, w prowadzeniu ewidencji mienia zespołowego, a także w uporządkowaniu księgowości i działalności finansowej;
- w umożliwieniu korzystania z warsztatów i kuźni PGR, a także w przeprowadzaniu remontów i napraw spółdzielczych maszyn i urządzeń rolniczych przez wykwalifikowanych pracowników PGR;
- w leczeniu inwentarza spółdzielni i inwentarza spółdzielców przez służbę weterynaryjną PGR;
- w prowadzeniu małej mechanizacji, udzielaniu pomocy fachowej przy projektowaniu i wykonywaniu budownictwa prowadzonego systemem gospodarczym;
- w przekazywaniu przodujących doświadczeń w drodze zaznajamiania z nimi spółdzielców w formie pokazów bezpośrednio w gospodarstwie PGR lub też organizowanie takich pokazów w spółdzielni;
- w szkoleniu masowym i upowszechnianiu wiedzy rolniczej w celu podnoszenia kwalifikacji członków spółdzielni.

4. Pomoc w szkoleniu kadr spółdzielczości produkcyjnej.

- a) Zobowiązać Ministra Rolnictwa do rozszerzenia sieci szkolenia kierowniczych kadr spółdzielni produkcyjnych i przeszkolenia w roku 1954:

- na rocznych i półrocznych kursach w Centralnej Szkole POM i Spółdzielczości Produkcyjnej w Warszawie (Ursynów) 400 przewodniczących spółdzielni produkcyjnych i rozszerzenia ilości stypendiów dla uczestników kursów;
- w wojewódzkich ośrodkach szkolenia kadr spółdzielczości produkcyjnej na 6-tygodniowych kursach 1500 przewodniczących spółdzielni produkcyjnych, na 3-tygodniowych kursach 1500 brygadzystów polowych i 1500 brygadzystów hodowlanych oraz na 3,5-miesięcznych kursach 5000 księgowych spółdzielni.

- b) Zobowiązać Ministra Rolnictwa do:

- zorganizowania kursów szkolenia w zakresie spółdzielczości produkcyjnej dla aktywno-

mitetów założycielskich — w najbliższej perspektywie kierowniczej kadry spółdzielni produkcyjnych;

- zorganizowania korespondencyjnego systemu szkolenia przewodniczących i brygadzystów spółdzielni produkcyjnych;
- przeszkolenia w ośrodkach mechanizacji rolnictwa 9250 traktorzystów POM, 1700 brygadzystów traktorowych i 150 kombajnerów.

5. Dostawy i zbył produktów rolnych.

Zobowiązać Ministra Skupu do przedstawienia Radzie Ministrów projektu przepisów o obowiązkowych dostawach zboża i ziemniaków, opartych na następującej zasadzie: wymiar obowiązkowych dostaw zboża powinien opierać się na normie powiatowej i stwarzać warunki materialnego zainteresowania dla zespołowych gospodarstw rozszerzających areal gruntów ornych i rozwijających szczególnie ważne dla gospodarki narodowej działy produkcji.

a) Ponieważ spółdzielnie produkcyjne rozszerzają rynkową sprzedaż nadwyżek produktów rolnych, zobowiązać:

- Ministra Skupu do wydania przepisów regulujących zawieranie umów przez aparat gospodarczy ze spółdzielniami produkcyjnymi na zakup nadwyżek produktów rolnych, po wywiązaniu się z zobowiązań względem Państwa;
- Ministra Handlu Wewnętrznego do wydania przepisów ułatwiających spółdzielniom produkcyjnym i ich członkom korzystanie z urządzeń na targowiskach i w halach targowych.

6. Pomoc dla członków spółdzielni produkcyjnych.

Celem rozszerzenia pomocy dla chłopów-spółdzielców i ich rodzin: polepszenia warunków ich pracy, podniesienia dobrobytu, zdrowotności i kultury wsi, a szczególnie w celu polepszenia warunków pracy kobiet w spółdzielniach produkcyjnych i rozszerzenia opieki nad dziećmi spółdzielców:

- ustalić, że członkowie spółdzielni produkcyjnych i członkowie rodzin chłopów-spółdzielców korzystają z bezpłatnej opieki ambulatoryjnej, usług pogotowia ratunkowego, bezpłatnego leczenia szpitalnego, bezpłatnej pomocy położniczej w izbach porodowych oraz u położnych gminnych, bezpłatnego leczenia w sanatoriach przeciwgruźliczych, prewencji i domach zdrowia dla dzieci;
- celem przyścia z pomocą kobietom pracującym w zespołowej gospodarce ustalić, że kobiety-członkinie spółdzielni produkcyjnych, które wypracowują zgodną ze statutem spółdzielni ilość dniówek obrachunkowych, otrzymują wyprawki dla niemowląt bezpłatnie;
- zobowiązać Ministrów Zdrowia i Oświaty do wydania w terminie miesięcznym przepisów ustalających zasady udostępnienia członkom spółdzielni produkcyjnych rozszerzonej pomocy Państwa w zakresie opieki lekarskiej i opieki nad matką i dzieckiem.

W celu pobudzenia inicjatywy, podejmowanej przez spółdzielnie produkcyjne w dziedzinie rozwoju dziecińców, przedszkoli i żłobków, zobowiązuje się Ministrów

Zdrowia i Oświaty do okazania spółdzielniom w tej akcji jak najbardziej wszechstronnej i skutecznej pomocy przez szkolenie i skierowywanie odpowiedniego, fachowego personelu do przedszkoli i żłobków, które osiągną większą liczbę dzieci, przez współdziałanie w zabezpieczeniu odpowiednich urządzeń i warunków higieny oraz, przez udzielenie odpowiednich subwencji z budżetu Państwa na rozwój instytucji tego typu; należy dążyć, aby w wyniku tej pomocy liczba miejsc w żłobkach spółdzielni produkcyjnych zwiększyła się z 4400 do 7000, aby sieć dziecińców objęła w 1954 r. 50.000 dzieci, liczba zaś dzieci w przedszkolach osiągnęła około 54.000.

Zwolnić od wszystkich dostaw obowiązkowych i podatku gruntowego z działki przyzagrodowej członków spółdzielni produkcyjnych, którzy mają: mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat, jeżeli w ich gospodarstwie przyzagrodowym nie ma członków rodziny w wieku ponad 14 lat, zdolnych do pracy. Zalecić zarządom spółdzielni produkcyjnych otoczenie troskliwą opieką niezdolnych do pracy członków spółdzielni w oparciu o fundusz społeczny wydzielony corocznie uchwałą ogólnego zebrania członków.

Zobowiązać Ministra Kultury i Sztuki do współdziałania z zarządami spółdzielni produkcyjnych w kierunku:

- a) rozszerzenia sieci świetlic i bibliotek w gromadach uspołdzielczonych, tak aby w ciągu najbliższych dwóch lat każda gromada, w której znajduje się spółdzielnia, posiadała świetlicę i punkt biblioteczny;
- b) wyposażenia świetlic w gromadach uspołdzielczonych i zapewnienia częściowej pomocy z budżetu Państwa na utrzymanie świetlic i opłacenie personelu;
- c) zabezpieczenia rozwoju punktów bibliotecznych w gromadach uspołdzielczonych i odpowiedniego ich wyposażenia ze szczególnym uwzględnieniem literatury fachowej.

Zobowiązać Prezesa Centralnego Urzędu Kinematografii do lepszego obsługiwanie przez kina gromad uspołdzielczonych.

Zobowiązać Ministra Poczty i Telegrafów do rozszerzenia radiofonizacji spółdzielni produkcyjnych; w 1954 r. radiofonizować 300 spółdzielni; utworzyć w większych spółdzielniach produkcyjnych 200 lokalnych radiowęzłów.

Zobowiązać Ministra Rolnictwa do uruchomienia w porozumieniu z Ministrem Finansów kredytów dla członków spółdzielni produkcyjnych z przeznaczeniem:

- na budowę i remont budynków członków spółdzielni 28 mil. zł,
- na zakup bydła dla członków spółdzielni 16 mil. zł.

Rozciągnąć bezpłatne szczepienie profilaktyczne i rozpoznawcze na zwierzęta będące własnością spółdzielców i utrzymywane w gospodarstwach przyzagrodowych.

Umorzyć zadłużenia członków spółdzielni wobec Państwowego Funduszu Ziemi, a także inne zadłużenia z tytułu państwowej pomocy produkcyjnej, zaciągnięte w latach 1944—1949, a przejęte przez Bank Rolny i gminne kasy spółdzielcze, i zobowiązać Ministra Finansów do wydania stosownych przepisów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

7. Zadania prezydiów rad narodowych.

Prezydium powiatowych rad narodowych są bezpośrednio odpowiedzialne za stan gospodarczy organizacyjny i polityczny spółdzielni produkcyjnych i za stały ich roz-

wój. Zadaniem prezydiów powiatowych rad narodowych jest kontrola i koordynacja działalności organizacji i instytucji powołanych do pomocy spółdzielniom produkcyjnym.

Ustalić, że prezydium powiatowych rad narodowych obowiązane są w szczególności:

- udzielać spółdzielniom produkcyjnym pomocy w sporządzaniu planów produkcyjnych, agrotechnicznych i inwestycyjnych w myśl wytycznych Narodowego Planu Gospodarczego, zapewniających pełne wykorzystanie możliwości produkcyjnych każdego zespołowego gospodarstwa;
- zapewnić wszechstronną pomoc spółdzielniom w realizowaniu ich planów w szczególności przez:
 - a) zatwierdzanie planów pracy POM i umów zawartych między POM i spółdzielniami oraz kontrolę ich wykonania;
 - b) zabezpieczenie spółdzielniom przydziału kredytów, materiału siewnego, nawozów, maszyn, materiałów budowlanych itp.;
 - c) prawidłowe ustalenie wspólnie z aparatem Ministerstwa Skupu wymiaru obowiązkowych dostaw dla spółdzielni produkcyjnych i kontrolę nad wykonaniem obowiązkowych dostaw i zobowiązań za pracę POM;
 - d) ustalenie w porozumieniu z zarządami spółdzielni planów kontraktacji w spółdzielniach, uwzględniających zwłaszcza warunki glebowe i stan siły roboczej oraz kontrolę nad zawieraniem kontraktów i wykonaniem ich w myśl obowiązujących przepisów i zgodnie z interesami spółdzielni produkcyjnych;
 - e) organizowanie pomocy fachowej spółdzielniom produkcyjnym ze strony specjalistów wydziału rolnictwa, POM i instytucji kontraktujących, pomaganie we wprowadzaniu nowoczesnych zabiegów agrotechnicznych oraz popularyzowanie doświadczeń przodujących spółdzielni produkcyjnych;
- zapewnić należytą ewidencję mienia i zgodny z zasadami statutu oraz wolą członków podział zespołowych dochodów, organizując instruktaż zarządów w sprawach księgowości i gospodarki finansowej oraz nadzorując działalność instytucji kredytowych obsługujących spółdzielnie;
- czuwać nad przestrzeganiem statutów i nad rozwojem samorządu spółdzielczego;
- otoczyć opieką kadry spółdzielcze, pomagać spółdzielniom w szkoleniu i doszkalaniu tych kadr przez organizację kursów upowszechnienia wiedzy rolniczej, pomóc w kierowaniu członków do ośrodków szkolenia kadr spółdzielczości produkcyjnej i kadr mechanizatorów rolnictwa; nie dopuszczać do uszczuplania kadr aktywu spółdzielczego przez wysuwanie członków do pracy poza spółdzielnię bez zgody ogólnego zebrania;
- pomagać spółdzielniom produkcyjnym w organizowaniu świetlic, dziecińców, przedszkoli i żłobków;
- zapewnić należytą ochronę własności spółdzielczej;
- nie dopuszczać elementów kułackich do spółdzielni produkcyjnych, przeciwdziałać z całą czujnością próbom ich szkodliwego oddziaływania na spółdzielnie.

II. Podstawowe zadania spółdzielni produkcyjnych.

W oparciu o rozszerzoną pomoc Państwa i przez pełną mobilizację rezerw zespołowej gospodarki spółdzielni produkcyjnej mogą i powinny w okresie najbliższych dwóch lat wszechstronnie rozwinąć i znacznie uodnieść swą produkcję rolną, zwiększyć produkcję towarową i podnieść zamożność swych członków.

Spółdzielnie produkcyjne powinny swym przykładem wskazywać nie zrzeszonym mało- i średniorolnym chłopom wyższość zespołowej gospodarki i przyczynić się tym do dalszego rozwoju spółdzielczości produkcyjnej.

Znaczna już ilość spółdzielni osiąga plony zbóż powyżej 20 q z hektara, zbiera około 200 q ziemniaków i ponad 300 q buraków cukrowych z hektara, osiąga powyżej 3.000 litrów mleka od każdej krowy. Spółdzielnie te zapewniają swym członkom z roku na rok coraz wyższe dochody.

Obecnie konieczne jest, by w oparciu o te doświadczenia podnosić wszystkie spółdzielnie do poziomu przodujących.

W związku z powyższym należy zwrócić uwagę chłopów-spółdzielców na następujące zagadnienia:

1. Gospodarka zespołowa osiągnęła znaczne wyniki w produkcji zbożowej, zwłaszcza w uprawie pszenicy i jęczmienia. Doskonaląc uprawę zbóż i podnosząc dalej ich plony spółdzielnie produkcyjne powinny ulepszyć strukturę zasiewów.

W szczególności zalecić należy rozszerzenie arealu roślin pastewnych i przemysłowych, zwłaszcza spółdzielniom województw: lubelskiego, olsztyńskiego, białostockiego, koszalińskiego i zielonogórskiego.

2. Wskazać należy na niedostateczne rozmiary zespołowej uprawy ziemniaków w wielu spółdzielniach, zwłaszcza w województwach: białostockim, olsztyńskim, gdańskim, bydgoskim i rzeszowskim. Rozszerzenie tej uprawy ma wielkie znaczenie dla umocnienia bazy paszowej spółdzielczej hodowli i dla zaopatrzenia ludności i przemysłu. Nowoczesna kwadratowo-gniazdowa metoda sadzenia ziemniaków daje możliwość zmechanizowania pielęgnacji tej rośliny i osiągnięcia wysokich plonów w gospodarstwach nie obfitujących w siłę roboczą.

Należy doprowadzić w najbliższych 2—3 latach areal uprawy ziemniaków do 14—17% zespołowego obszaru gruntów ornych.

3. Szybki rozwój hodowli zespołowej wymaga znacznego rozszerzenia uprawy roślin pastewnych, zwłaszcza w spółdzielniach województw: poznańskiego, opolskiego, wrocławskiego i lubelskiego.

W związku z tym należy zalecić spółdzielniom produkcyjnym:

- przeznaczać co roku około 10% arealu grantów pod zasiew mieszanek traw i drobnoziarnistych motylkowych,
- rozwinąć uprawę łubinu pastewnego, rozszerzyć zasiewy poplonowych roślin pastewnych oraz szerzej rozwijać uprawę w szczególności kukurydzy i końskiego zębu, a ponadto kapusty pastewnej i innych roślin dostarczających taniej zielonej masy,
- szeroko stosować wczesne zasiewy ozimego żyta do zbioru na zielonkę i ozimych mieszanek.

4. Udział roślin przemysłowych w strukturze zasiewów spółdzielczych jest większy niż w gospodarstwach indywidualnych. Nie brak jednak spółdzielni nie docenia-

jących tego działu produkcji, zwłaszcza w województwach: warszawskim, łódzkim, olsztyńskim i rzeszowskim. Przestrzegając właściwej struktury zasiewów, uwzględniając warunki klimatyczno-glebowe, należyte wykorzystując siłę roboczą i mechanizację można w większości spółdzielni produkcyjnych przeznaczyć 10—15% areалу ornego pod uprawę roślin przemysłowych.

Należy więc zalecić spółdzielniom produkcyjnym w 1954 r.:

- rozszerzyć plantację buraka cukrowego do 49.000 ha;
- zwiększyć powierzchnię zasiewu roślin oleistych do 32.000 ha, rozszerzając ich uprawę szczególnie w spółdzielniach województw: białostockiego, rzeszowskiego, lubelskiego i kieleckiego, które dotąd uprawiały te rośliny w nieznacznym stopniu,
- rozszerzyć uprawę tytoniu do 800 ha, tj. 2,6 raza w porównaniu z 1953 r.

5. Należy zalecić spółdzielniom, zwłaszcza położonym w okręgach podmiejskich oraz w rejonach uzdrowiskowych, rozszerzenie polowej i inspektowej uprawy warzyw, szczególnie wczesnych odmian. Gbszar warzyw uprawy polowej w 1954 r. powinien przekroczyć w spółdzielniach 8.300 ha. Nakłady inwestycyjne na gospodarkę ogrodniczo-warzywną powinny wzrosnąć z 8,7 mil. zł w roku 1953 do 13,5 mil. zł w 1954 r.

Należy zbudować szklarnie o łącznej powierzchni 58,6 tys. m² i założyć 34.580 nowych okien inspektowych. Powierzchnię sadów rozszerzyć należy o 3.000 ha.

6. W celu podniesienia plonów zalecić spółdzielniom i zobowiązać służbę rolną prezydiów rad narodowych i POM do rozpowszechnienia następujących zabiegów agrotechnicznych:

- zastosować siew krzyżowy zbóż jarych i ozimych w 1954 r. co najmniej na 6% areалу tych zbóż, z tym by w każdej spółdzielni, która dotąd nie stosowała siewu krzyżowego, zasiać tą metodą przynajmniej 10 ha;
- zastosować kwadratowo-gniazdowe sadzenie ziemniaków, z tym by w każdej spółdzielni produkcyjnej zasadzić tą metodą w 1954 r. dla celów doświadczalnych przynajmniej po jednym hektarze;
- wprowadzić sadzenie warzyw systemem kwadratowym oraz stosowanie doniczek torfowych;
- wysiać rzędowo wraz z ziarnem superfosfat granulowany w ilości 25.000 tonn;
- szerzej stosować wiosenne bronowanie zasiewów pszenicy ozimej oraz zbóż jarych;
- dokonać podorywek późniowych traktorami w ciągu nie więcej niż 5 dni po skoszeniu zbóż i rzepaku na całym areale zbiorów nie objętych wsiewkami;
- znacznie rozszerzyć wapnowanie gruntów ornych;
- szeroko stosować orki z przedplużkiem i orki z pogłębiaczem, przede wszystkim pod buraki cukrowe, warzywa i okopowe pastewne;
- wykonać traktorami orki przedzimowe na całym obszarze przeznaczonym pod zasiewy jare w 1955 r. zaczynając je we wczesnych terminach i kończąc do 15 listopada.

7. W celu podniesienia wydajności łąk i pastwisk oraz należytego przeprowadzenia zbioru siana zalecić spółdzielniom produkcyjnym:

- zapewnić wczesny zbiór siana oraz przeprowadzić suszenie na kozłach i rusztowaniach na obszarze

co najmniej 26.000 ha; zobowiązać Ministra Leśnictwa do dostarczenia spółdzielniom produkcyjnym niezbędnej ilości drągowiny;

- za zgodą ogólnego zebrania członków przeznaczyć do 10% zwiezonego, zastertowanego i zaprzychodowanego siana do podziału na dniówki obrachunkowe, wypracowane przy pielęgnacji użytkowników zielonych i zbiorze siana, niezależnie od siana przypadającego do podziału przy całorocznym rozrachunku;
- wprowadzić jako zasadę kwaterowy wypas bydła;
- przeprowadzić w 1954 r. nawożenie i pielęgnację łąk i pastwisk na obszarze 106 tys. ha; znacznie rozszerzyć wapnowanie zakwaszonych łąk i pastwisk.

8. W celu ulepszenia funduszy nasiennych i zapewnienia samowystarczalności każdej spółdzielni pod względem zaopatrzenia w nasiona, a zwłaszcza roślin motylkowych i poplonowych, zalecić spółdzielniom produkcyjnym:

- wydzielić obszary zasiewu każdej kultury w rozmiarze 10—20% powierzchni obsiewu jako pola nasienne i zapewnić na tych obszarach staranną uprawę, obsiew najlepszymi nasionami i właściwą pielęgnację włącznie z pieleniem;
- zbiory z pól nasiennych przeznaczyć wyłącznie na materiał siewny na rok następny i na rezerwy funduszu siewny;
- organizować dokładną kontrolę przechowywania i rozchodowania funduszu nasiennego.

9. Zwiększone zadania w produkcji roślinnej, rozszerzenie upraw pracochłonnych oraz wzrost hodowli spółdzielczej wymagają zastosowania w większym niż dotąd stopniu traktorów i maszyn. Celem podniesienia mechanizacji pracy w gospodarce zespołowej należy zalecić spółdzielniom produkcyjnym:

- otoczyć opieką traktorzystów i stworzyć im należyte warunki pracy;
- do każdego ciągnika wyznaczać stałych przyczepowych spośród swych członków oraz kierować przyczepowych na kursy dla traktorzystów;
- w pełni wykorzystywać park traktorowy w okresach dużego nasilenia robót gospodarczych, wykorzystując sprzężaj konny do robót gospodarczych, transportowych i lżejszych polowych;
- rozszerzyć międzyrzędową traktorową i konną uprawę okopowych;
- starannie sprawdzać jakość i terminowość robót traktorowych, dokładnie wypełniać akty zdawczodbiorcze i stosować przewidziane umową potrącenia w opłacie za roboty wykonane źle lub nie terminowo.

Dążąc do coraz szerszej mechanizacji rolnictwa każda spółdzielnia powinna równocześnie stale ulepszać pogłowie koni, bez których nawet duże zmechanizowane gospodarstwo rolne obyć się nie może. Równocześnie unikać należy utrzymywania nadmiernej ilości koni.

10. Szybki rozwój zespołowej hodowli jest podstawowym warunkiem wszechstronnego rozwoju produkcji i wzrostu dochodowości w gospodarce spółdzielczej. Gospodarstwa, które rozwinęły hodowlę, uzyskują też wyższe dochody w produkcji roślinnej, opartej o wysokie dawki obornika, i mają możność najbardziej opłacalnego użytkowania wielu ubocznych produktów gospodarki polowej. Spółdzielnie produkcyjne rozwijające hodo-

włę mają lepsze możliwości podziału pracy stosownie do uzdolnień i zamiłowań swych członków oraz możliwość zapewnienia im dochodów pieniężnych w ciągu całego roku. Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1953 r. stwarza szczególnie korzystne warunki dla rozwoju hodowli w spółdzielniach produkcyjnych. W związku z tym spółdzielnie produkcyjne powinny podjąć następujące zadania:

- prowadzić w każdej spółdzielni od pierwszego roku wspólnej gospodarki zespołowej hodowlę bydła i trzody, a w następnych latach, zależnie od miejscowych warunków, podejmować także hodowlę owiec i drobiu;
- zwiększyć w 1954 r. o 60.000 sztuk w drodze przychovu i zakupu pogłowie bydła zespołowego w 7320 spółdzielniach, które opracowały plany na 1954 r.; rozwinąć walkę z jałowością oraz upadkami młodzieży i zapewnić w tej drodze zwiększenie przyrostu stada; w szczególności przyspieszyć rozwój zespołowej hodowli w spółdzielniach województw: wrocławskiego, opolskiego, krakowskiego, rzeszowskiego, lubelskiego, białostockiego i zielonogórskiego;
- zwiększyć pogłowie trzody chlewnej w tychże spółdzielniach o 135.000 sztuk, a w tym macior ponad 9 miesięcy o 18.500 sztuk; przyspieszyć należy tempo rozwoju hodowli trzody w spółdzielniach województw: lubelskiego, opolskiego, białostockiego, zielonogórskiego i olsztyńskiego;
- pogłowie owiec zwiększyć w wyżej wymienionych spółdzielniach o 78.000 sztuk, w szczególności w województwach: gdańskim, łódzkim, zielonogórskim, poznańskim i lubelskim.

11. Znaczne zadania stojące przed spółdzielniami, zwłaszcza w zakresie rozwoju zespołowej hodowli, wymagają wzmoczonych wysiłków w dziedzinie budownictwa pomieszczeń inwentarskich, spichrzów, szop i stodół itp.

W związku z tym wskazane jest, aby spółdzielnie podjęły prace w tej dziedzinie w oparciu o następujące zalecenia:

- w pełni wykorzystać budynki wnoszone jako wkład członkowski lub użyczane przez członków dla zespołowych potrzeb;
- podejmować budowę tanich budynków, opartą o typową dokumentację z zastosowaniem miejscowych materiałów budowlanych, szczególnie kamienia, gliny i żużla;
- roboty wykonywać w jak największym stopniu siłami własnymi, korzystając z pomocy najętych miejscowych majstrów z braku własnych;
- aby terminowo zakończyć roboty budowlane, wykorzystać okres zimowy do przygotowania zwózki materiałów budowlanych.

12. Spółdzielnie produkcyjne nawiązują coraz szersze stosunki z indywidualnymi gospodarstwami mało- i średniorolnych chłopów, pomagając im w podnoszeniu produkcji oraz w obronie przed wyzyskiem kułaków i spekulantów. W ciągu ostatnich 3 lat spółdzielnie produkcyjne dostarczyły dla tych gospodarstw 65.000 tonn nasion kwalifikowanych. Szereg spółdzielni zaopatruje gospodarstwa chłopskie w prosięta. W wielu przypadkach gospodarstwa te korzystają z maszyn spółdzielni produkcyjnych, a gospodarstwa bezkonne — ze spółdzielczego sprzężaju.

Różnorodne formy pomocy spółdzielni dla indywidualnych chłopów pracujących powinny być jeszcze szerzej stosowane. Przyczyni się to nie tylko do podniesienia produkcji rolnej w kraju, ale i decydować będzie o stosunku mało- i średniorolnych chłopów do gospodarki zespołowej, umocni autorytet spółdzielni produkcyjnych, przysporzy im tysiące nowych członków i sprzyjać będzie dalszemu rozwojowi spółdzielczości produkcyjnej.

W związku z tym uznać należy za wskazane:

- w zakresie spółdzielczej produkcji kwalifikowanych materiałów siewnych — rozszerzyć powierzchnię upraw materiałów siewnych czterech zbóż w gospodarstwach reprodukcyjnych do około 80.000 ha oraz doprowadzić w 1954 r. powierzchnię kontraktowanych upraw nasiennych, przeznaczonych na pokrycie własnych potrzeb i wymianę, do 40.000 ha, w tym ziemniaków 7.000 ha;
- zalecić spółdzielniom produkcyjnym szersze stosowanie sąsiedzkiej wymiany dla indywidualnych gospodarstw kwalifikowanego materiału siewnego na ziarno konsumpcyjne;
- zwiększyć w spółdzielniach produkcyjnych w 1954 r. pogłowie inwentarza zarodowego: krów o 10%, loch o 15%, owiec-maciorek o 15%, kłaczy zarejestrowanych o 5%;
- dążyć do utworzenia w każdej spółdzielni produkcyjnej punktu kopulacyjnego i w oparciu o pomoc Państwa wyposażyć go w rozplodniki w ilości zapewniającej pokrycie potrzeb spółdzielni, gospodarstw przyzagrodowych i okolicznych indywidualnych gospodarstw za ustaloną opłatą.

13. Spółdzielnie produkcyjne powinny wszechstronnie rozwijać swą gospodarkę tworząc pomocnicze działy produkcji związane z gospodarstwem rolnym. Większe spółdzielnie powinny organizować dla obsłużenia własnych potrzeb i dla pomocy sąsiadującym ze spółdzielnią pracującym chłopom — kuźnie, warsztaty kołodziejskie itp. pomocnicze przedsiębiorstwa. Tam gdzie stan i rozwój spółdzielni na to pozwala, wykorzystać należy miejscowe warunki dla rozwoju rybactwa, jedwabnictwa, pszczelarstwa, wikliniarstwa, zbioru trzciny, wydobycia torfu dla celów nawożenia oraz na ściółkę i na opał. W szczególności spółdzielnie, które przy niewielkim areale gruntu rozporządzają nadwyżkami siły roboczej, mogą znacznie podnieść swe dochody organizując — zależnie od miejscowych warunków — intensywną gospodarkę ogrodniczą, uprawę wysokodochodowych roślin, jak chmiel, tytoń, zioła lecznicze, zakładając plantacje krzewów jagodowych, truskawek, nasienne plantacje traw rozwijając hodowlę drobiu, zwierząt futerkowych.

14. Dalszy wzrost spółdzielczości produkcyjnej jest ściśle związany z wszechstronnym umocnieniem istniejących spółdzielni i rozszerzeniem ich oddziaływania na indywidualnie gospodarujących chłopów. Członkowie i zarząd każdej spółdzielni produkcyjnej powinni więc starać się uczynić swoją spółdzielnię wzorem zachęcającym do pójścia w ich ślady chłopów małorolnych i średniorolnych w swej okolicy, przede wszystkim zaś zachęcić do zespołowej gospodarki wszystkich pracujących chłopów swej gromady.

Chłopi-spółdzielcy powinni pilnie strzec przepisów statutu uchwalonego przez siebie. W szczególności spółdzielcy powinni dbać o wniesienie przepisanych statutem wkładów inwentarzowych, siewnych i paszowych, o wypełnienie statutowego obowiązku pracy przez członków

i o rzetelną pracę we wspólnym gospodarstwie, o poszanowanie wspólnego dobra.

Też trzeba wypaść kumoterstwa i nadużyć oraz usuwać kułaków i spekulantów w przypadku, gdy tacy przedostali się do spółdzielni, aby jej szkodzić. Chłopi-spółdzielcy powinni wykorzystać swe prawo kontrolowania gospodarki spółdzielczej i rozwijać zgodnie ze statutem swój samorząd spółdzielczy. Spółdzielcy powinni dbać o zgodne i kulturalne życie na terenie spółdzielni. Każda spółdzielnia powinna wykazać szczególną ułabość o młodzież, stwarzając jej przy pomocy Państwa możliwość nauki i kulturalnej rozrywki, zachęcając do zdobywania kwalifikacji niezbędnych w gospodarce spółdzielczej. Spółdzielnia produkcyjna powinna dbać o ulżenie matkom w ich trudzie codziennym, organizując opiekę nad dziećmi, zwłaszcza w czasie, gdy matki zajęte są pracą w gospodarce spółdzielczej.

Doniosłym zadaniem powołanej przez I Krajowy Zjazd Spółdzielczości Produkcyjnej — Rady Spółdzielczości Produkcyjnej jest czuwanie nad rozwojem wewnętrznego samorządu w spółdzielniach, kontrola ścisłego przestrzegania statutów spółdzielczych przez zarządy spółdzielni i poszczególnych członków, pobudzanie inicjatywy i aktywności społecznej w codziennym życiu zespołów członkowskich, wszechstronne współdziałanie w podnoszeniu gospodarki spółdzielczej na coraz wyższy poziom.

Konieczne jest otoczenie szczególną opieką i udzielenie jak najszerszej pomocy grupom chłopów przystępujących do organizowania spółdzielni produkcyjnych, a także nowoutworzonym spółdzielniom produkcyjnym.

Należy dopomagać komitetom założycielskim w prowadzeniu pracy uświadamiającej i w przygotowaniu się

do zespołowej gospodarki. W szczególności w gromadach, w których powstały komitety założycielskie, należy ożywić pracę kulturalno-oświatową, rozwijać szkolenie w ramach upowszechnienia wiedzy rolniczej, organizować spotkania ze spółdzielcami itp. Kierować najba dziej aktywnych członków komitetów założycielskich na kursy w ośrodkach szkolenia kadr spółdzielczości produkcyjnej.

Prezydium rad narodowych powinny czuwać nad ścisłym przestrzeganiem zasady dobrowolności przy zakładaniu spółdzielni produkcyjnych, przy wymianie gruntów między powstającą spółdzielnią a indywidualnymi gospodarstwami, zapewnić uwzględnienie obopólnych interesów w duchu wzajemnego porozumienia. Nie dopuszczać do tworzenia spółdzielni fikcyjnych, złożonych z osób nie zajmujących się zawodowo rolnictwem.

Dotychczasowe osiągnięcia spółdzielni produkcyjnych ujawniają olbrzymie możliwości dalszego szybkiego wzrostu produkcji rolnej polskiego chłopca. W oparciu o zespołową gospodarkę, mechanizację i postępowe metody agro- i zootechniczne można zapewnić szybki i trwały rozwój rolnictwa, podnieść zamożność rolnictwa i kulturę wsi, na zawsze zlikwidować wyzysk i nędzę biedoty chłopskiej.

Chłopi-spółdzielcy idą w pierwszych szeregach pracującego chłopstwa, które w sojuszu z klasą robotniczą i pod jej kierownictwem podjęło walkę o realizację wytycznych IX Plenum KC PZPR, o szybszy wzrost stopy życiowej mas pracujących miast i wsi.

Rosnące zainteresowanie pracujących chłopów zespołową gospodarką wymaga znacznego usprawnienia pracy wszystkich ogniw władzy ludowej, które powinny rozwinąć szeroką działalność organizacyjną i propagandową dla realizacji przepisów niniejszej uchwały.

Prezes Rady Ministrów: *B. Bierut*